

Fibrilacija atrijsa (FA)

dr. Ilijana Čoko

Definicija FA

- Supraventrikularna tahiaritmija.
- Nastaje kao posljedica nastanka brzih i nepravilni električnih impulsa u atriju, frekvencije 400-600/min.
- Izostajanje kontrakcija atrijske.
- Ovisno o sposobnosti provođenja kroz AV-čvor, frekvencija ventrikula može biti usporena ili ubrzana.
- Češća je kod muškaraca i bijelaca.
- Može se javiti u svakoj životnoj dobi.

Čimbenici rizika za nastanak FA

- Pušenje
- Konzumacija alkohola
- Smanjena tjelesna aktivnost
- Pretilost
- Šećerna bolest tip 1 i tip 2
- Bolesti koronarnih arterija
- Bolesti štitnjače
- Bolesti srčanih zalistaka
- Prijašnje operacije srca

Simptomatologija FA

SIMPTOMI	UZROK
Palpitacije	Treperenje atrijske
Stenokardija	Pad minutnog volumena
Zaduha	Srčano popuštanje
Vrtoglavica, presinkopa, sinkopa	Stanka nakon prestanka FA
Simptomi MU	Sustavna embolija
Simptomi okluzije perifernih arterija	Sustavna embolija

Klasifikacija simptoma povezanih s AF (EHRA bodovanje)	
EHRA razred	Objašnjenje
EHRA I	'Bez simptoma'
EHRA II	'Blagi simptomi'; ne utječu na svakodnevnu aktivnost
EHRA III	'Teški simptomi'; utječu na svakodnevnu aktivnost
EHRA IV	'Simptomi onesposobljenja'; normalna svakodnevna aktivnost je prekinuta

AF = atrijska fibrilacija; EHRA = Europsko društvo za srčani ritam

PROCJENA U AMBULANTI OBITELJSKE MEDICINE

Inicijalna povijest:

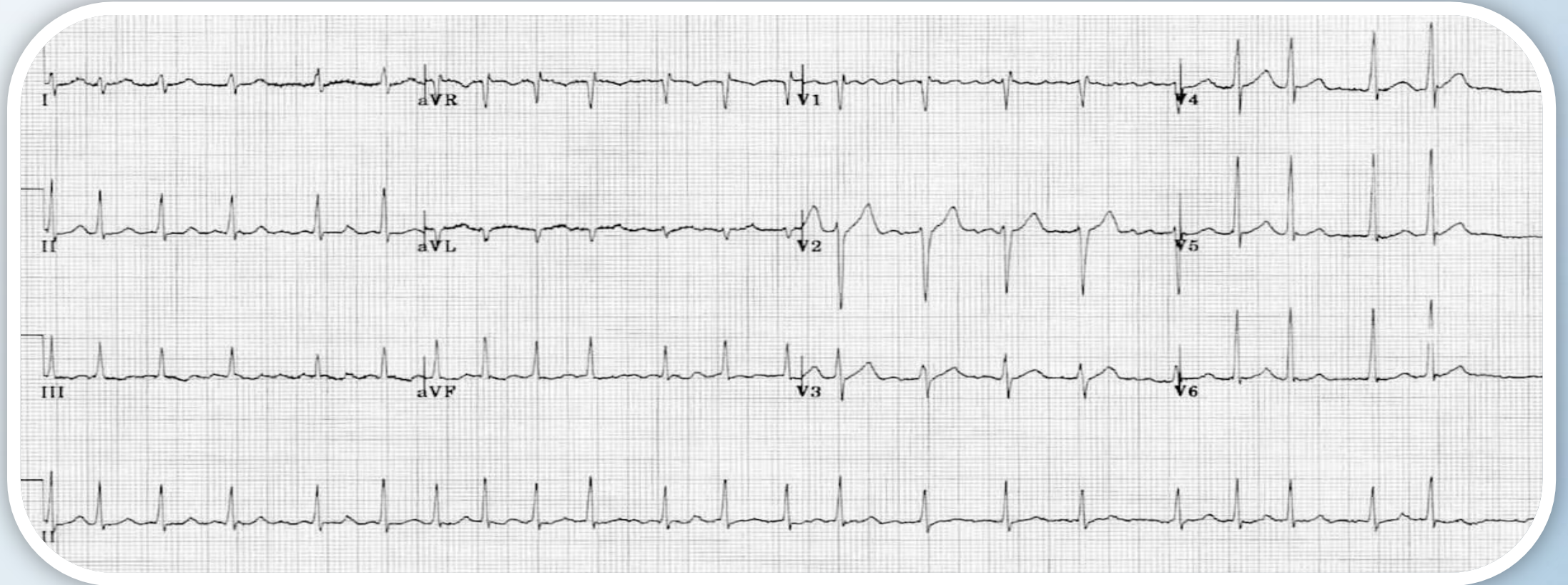
- Tip FA, trajanje, frekvencija, simptomi
- Precipitirajući čimbenici
- Prethodna upotreba antiaritmika

Inicijalni pregled:

- ABC procjena(ako je pacijent bez svijesti)
- Vitalni znakovi(krvni tlak, srčana frekvencija, frekvencija disanja, SpO₂)
- Pregled glave, vrata, srca, pluća, abdomena, donjih ekstremiteta i kratki neurološki pregled.

Dijagnostika FA

- EKG zapis: odsutnost P-valova, nepravilni R-R intervali.

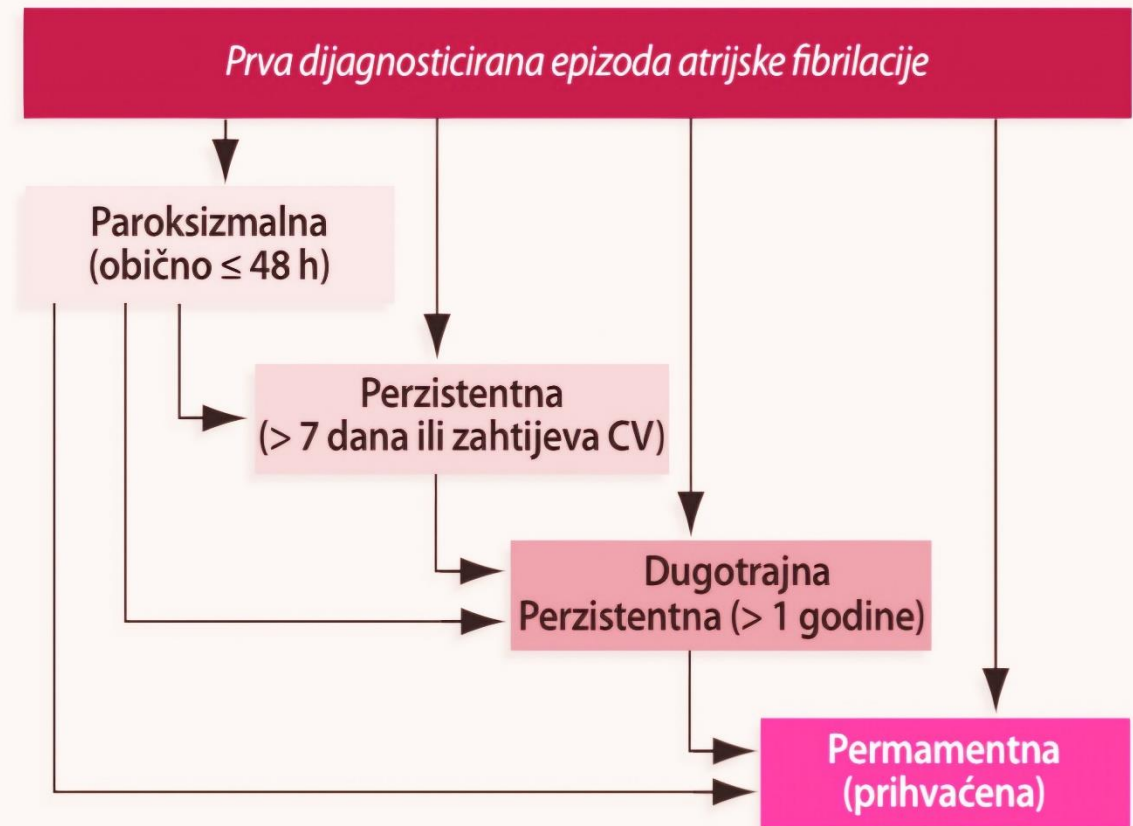
Dodatna dijagnostika FA

- Laboratorijski nalazi:
  1. Kompletna krvna slika
  2. Elektroliti
  3. Parametri bubrežne funkcije(kreatinin, GF)
  4. Hormoni štitnjače
- UZV srca
- Holter EKG
- Ergometrija

Klasifikacija FA

- Novootkrivena FA
- Paroksizmalna (FA koja spontano prestaje unutar 7 dana)
- Perzistentna (traje dulje od 7 dana)
- Dugotrajna perzistentna (traje dulje od godinu dana)
- Permanentna (kronična, ne može se vratiti u SR)

Slika 1. Različiti tipovi AF

LIJEČENJE FA

TRETMAN OSNOVNE BOLESTI

- Obratiti pozornost na čimbenike rizika koji se mogu prevenirati u AOM:
1. Kontrola HTA
  2. Kontrola hipertireoze
  3. Kontrola konzumacije alkohola i narkotika
  4. Upalne bolesti
  5. Lijekovi (teofilin, levotiroksin, sildenafil...)

KONTROLA RITMA I PREVENCIJA TE

- Kontrola ritma
- Svaka novonastala FA se mora hospitalizirati.
- Indicirana je konverzija medikamentozno ili elektrokardioverzija.
- Ako pacijenti ne reagiraju ili ne mogu uzimati lijekove za kontrolu frekvencije, može se učiniti ablacija AV-čvora.

Medikamentozna terapija FA

Lijekovi za konverziju u SR

- Propafenon: 1,5-2 mg/kg iv. kroz 10 min(kontraindiciran kod ishemijske/strukturne bolesti srca)
- Amiodaron: 5-7 mg/kg iv. kroz 1-2 h(najučinkovitiji)
- Flekainid: 1,5-2 mg/kg iv. Kroz 10 min(Kl ishemijska/strukturna bolest srca)
- Kod prethodno educiranih pacijenata se može raditi konverzija u ambulantnim uvjetima.

Lijekovi za kontrolu frekvencije

- Beta-blokatori: metoprolol(50-200 mg dnevno), bisoprolol(2,5-10 mg dnevno), atenolol(25-100mg dnevno), propranolol(10-40 mg 3x dnevno), carvedilol(3,125-25 mg 2x dnevno).
- Nedihipiridinski blokatori kalcijevih kanala(verapamil 40 mg 3x dnevno), diltiazem(60 mg 3x dnevno).
- Glikozidi digitalisa: digoksin(0,125-0,25 mg).
- Amiodaron(100-200 mg dnevno)

AKUTNA KONVERZIJA FA

- Radi se sinkronizirana kardioverzija ili primjena lijekova.
- Prije pokušaja konverzije, frekvencija ventrikula mora biti $<120/\text{min}$.
- Ako je FA prisutna $>48\text{h}$, pacijentu se daje OAK (daju se >3 tjedna prije konverzije, kraće samo u slučaju učinjene TEE koja isključuje tromb u lijevom atriju), a nastavljaju se najmanje 4 tjedna nakon.
- Sinkronizirana kardioverzija: 100 J, nakon slijedi 200 J i 360 J (učinkovita kod 75-90% pacijenata).

Prevenција tromboembolije

- Procjena potrebe za uzimanjem OAK se određuje pomoću klasifikacije rizika CHA₂DS₂-VASc skale.

a) Rizični čimbenici za moždani udar i tromboemboliju u nevalvularnoj AF	
'Veliki' rizični čimbenici	'Klinički značajni neveliki' rizični čimbenici
Prethodni moždani udar, TIA ili sistemna embolija, dob ≥ 75 godina	Zatajivanje srca ili umjerena do teška sistolička disfunkcija LV (na primjer EF ≤ 40%), hipertenzija – diabetes mellitus, ženski spol – dob 65-74 godine, vaskularna bolest*
b) Procjena rizičnih čimbenika bodovnom listom s akronimom CHA ₂ DS ₂ -VASc (Napomena: maksimalni broj bodova je 9, jer dob može nositi 0,1 ili 2 boda)	
Rizični čimbenik	Bodovi
Kongestivno srčano zatajivanje/disfunkcija LV	1
Hipertenzija	1
Dob ≥ 75 godina	2
Diabetes mellitus	1
Moždani udar/TIA/tromboembolija	2
Vaskularna bolest*	1
Dob 65-74	1
Spol (to jest ženski spol)	1
Maksimalni broj bodova	9

Primjena zbroja CHA₂DS₂-VASc skale

ZBROJ	RIZIK	TERAPIJA
0(muškarci) ili 1(žene)	nizak	bez terapije
1(muškarci)	umjeren	razmotriti antikoagulantnu terapiju
2 ili više	visok	Preporučena antikoagulantna terapija

Antikoagulacijska terapija

- Varfarin natrij(doziranje individualno, ciljani INR 2,0-3,0)
- Acenikumarol(doziranje individualno, ciljani INR 2,0-3,0)
- Rivaroksaban(20 mg 1x dnevno, 15 mg ako je klirens kreatinina 15-49 ml/min)
- Dabigatran(150 mg 2x dnevno, za starije od 80 godina ili uz istodobno uzimanje verapamila)
- Apiksaban(5 mg 2x dnevno)
- Kontraindikacije za OAK terapiju: klinički značajno krvarenje, teška trombocitopenija, velika trauma, invazivni zahvati, nekontrolirana hipertenzija.

Procjena mogućnosti nastanka krvarenja

- HAS-BLED zbroj za procjenu mogućnosti nastanka krvarenja.
- Zbroj >3 znači povećanu mogućnost za nastanak krvarenja.

Slovo	Klinički čimbenik*	Bodovi
H	Hipertenzija	1
A	Poremećena jetrena i bubrežna funkcija (svako po 1 bod)	1 ili 2
S	Moždani udar	1
B	Krvarenje	1
L	Labilne vrijednosti INR	1
E	Starija dob (na primjer dob > 65 godina)	1
D	Lijekovi ili alkohol (svako po 1 bod)	1 ili 2
		Maksimalni broj bodova: 9

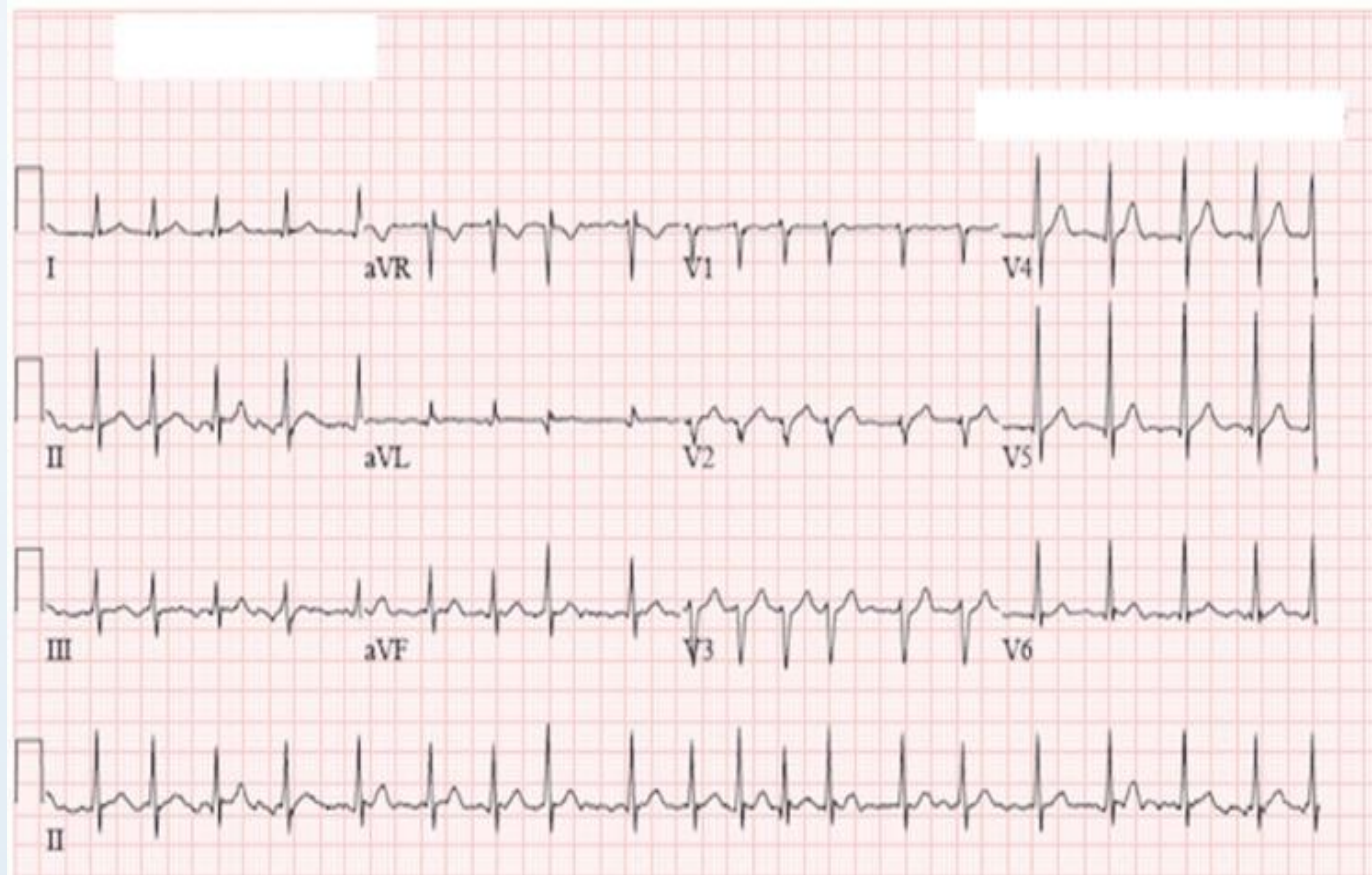
Pristup pacijentu s FA

- Paroksizmalna FA: spontana konverzija u SR(indicirana je kardiološka obrada ambulantno).
- Novonastala FA: prva novonastala simptomatska FA, unutar 48h se mora pokušati konverzija u bolničkim uvjetima.
- Permanentna FA: titracija lijekova za kontrolu frekvencije i OAK, uz godišnju kardiološku kontrolu ako je pacijent stabilan.

Prikaz slučaja

- Borna, 61 god., javlja se u HMP zbog ubrzanog "lupanja" srca te osjeća "ošamućenosti" koja je počela rano ujutro, odmah nakon ustajanja.
- Negira bol u prsima, tegobe s disanjem, nije konzumirao alkohol niti narkotike.
- Inače zdrav, unatrag 2 dana tek uzima 0,4 mg tamsulozina zbog novootkrivene BHP, po preporuci liječnika PMŽ.
- Na pregledu hemodinamski stabilan, RR 165/75 mmHg, f 117/min, SpO₂ 100%, Tax 36,6 °C.
- Fizikalni pregled: auskultacijski tahikardan, ostalo b.o.

Vent. rate	119BPM	Atrial fibrillation with rapid ventricular response
PR interval	* ms	Abnormal ECG
QRS duration	100 ms	When compared with ECG of 28-SEP-2012 14:56,
QT/QTc	312/438 ms	Atrial fibrillation has replaced Sinus rhythm
P-R-T axes	* 50 55	Vent. rate has increased BY 40 BPM

- Laboratorijski nalazi su svi bili unutar referentnih vrijednosti.
- Podvrgnut je električnoj kardioverziji koja je bila uspješna te je došlo do konverzije u SR.
- Konzultacijom s kardiologom utvrdilo se da je tamsulozin uzročnik novonastale FA te je predložen kratki prekid u terapiji, pacijentu je ordiniran apiksaban uz daljnju procjenu od strane kardiologa.

Prikaz slučaja

- Živko, 31 god., je prije dvije godine imao sinkopu te mu je pregledom dijagnosticirana FA u sklopu virusne bolesti koju je tada imao. Nakon OAK i ambulantne kardioverzije je došlo do konverzije SR te je prema odluci kardiologa liječenje završeno.
- Nedavno, javlja se zbog toga što više ne može tolerirati fizički napor te mu se nakon učinjenog EKG-a otkrije ponovo FA.
- Upućuje ga se na kardiološku obradu.
- Nakon opsežne dijagnostike, transezofagealnim ultrazvukom dr otkrije srčana mana- cor triatriatum sinister(''srce sa tri pretklijetke) zajedno s ASD-om.
- Nakon kardiokirurške operacije, došlo je do prestanka fibrilacije i povratka u sinus ritam.

Hvala na pozornosti!

